

Slutsatser och rekommendationer

Tekniken för internetröstning är inte ännu på en sådan nivå att fördelarna av internetröstning skulle vara större än riskerna. Tekniskt sett skulle det vara möjligt att bygga upp ett system för internetröstning, men det finns brister i möjligheterna att samtidigt trygga integriteten och förhindra påtryckning. I praktiken ska man kunna säkerställa att rösten överförs till räkningen i oändrad form, men systemet får dock inte producera ett verifikat över röstningen, eftersom detta skulle kunna användas för påtryckning eller försäljning av röster.

Den största risken gäller förlusten av förtroendet för systemet. Det krävs egentligen inte ens tekniska färdigheter för att undergräva förtroendet, utan det räcker med att sprida falsk information och rykten. När allt kan konkret räknas och kontrolleras är det lättare att undanröja misstankar om manipulering av valresultatet. Valorganisationen måste ha medel för att identifiera skadlig verksamhet, hindra den och få behövliga bevis för eventuella brottsåtal eller för att bekräfta att valresultatet är obestridlig och inte har manipulerats. I dagens läge ger systemet för internetröstning inte tillräckliga möjligheter för detta.

Vid internetröstning är det inte möjligt att utföra en separat kontrollräkning av rösterna, som skulle ge möjlighet att hitta och rätta fel som skett vid rösträkningen. Vid internetröstning måste man lita på den information som systemet ger om rösterna som beaktats i räkningen. Om man utför en kontrollräkning i systemet för internetröstning, skulle den basera sig på uppgifterna som producerats av systemet och ge samma resultat som den första räkningen.

I Säkerhetsstrategin för samhället¹ har det ställts följande mål: "Nödvändiga förutsättningar att ordna regelrätta val tryggas i alla säkerhetssituationer och ständig beredskap att ordna förtida allmänna val upprätthålls. Valorganisationen, de behövliga informationssystemen och valmaterialet underhålls i enlighet med kraven (bl.a. särskilda krav på funktionalitet och säkerhet)."

År 2018 inleds en förutredning för att förnya valdatasystemet eller dess delsystem. Förutredningen syftar till att utreda kraven som följer av förändringarna i omvärlden och möjligheterna att digitalisera valförrättningen på lång sikt.

Internationella erfarenheter och god praxis för digitalisering av valförrättningen ska följas aktivt. Det skulle löna sig att utveckla samarbetet mellan valorganisationerna i de nordiska länderna. De nordiska länderna har en liknande gemensam historia av att bygga upp en välfärdsstat och värna om samhällelig stabilitet, och i dessa avseenden har valens allmänna tillförlitlighet ansetts vara en mycket viktig faktor.

Arbetsgruppen påpekar att utveckling och digitalisering av valsystemet omfattar även annat än internetröstning. Att digitalisera det nuvarande fungerande valsystemet är inte det enda sättet att utveckla demokratin. Det bör arbetas för att identifiera andra sätt att utnyttja digitalisering för att aktivera medborgarna och öka deras möjligheter att delta.

Målet för det fortsatta arbetet bör vara att förnya formerna för deltagande och planera dem så att de lämpar sig för medborgare med olika utgångspunkter och så att tröskeln för att använda dem är så låg som möjligt. Genom digitalisering har man lyckats föra de demokratiska strukturerna närmare medborgarna. Öppen förvaltning, diskussionerna i sociala medier, de elektroniska demokratitjänsterna och olika e-verktyg gör processerna för beslutsfattande mer synliga och ökar möjligheterna att föra en debatt om dem.

Den parlamentariska uppföljningsgruppen för beredningen av internetröstning lyfte fram att det finns betydande risker i samband med internetröstning och att införande av internetröstning kan leda till att man förlorar det nuvarande starka förtroendet för valarrangemangen. Frågor som bör beaktas

¹Säkerhetsstrategin för samhället 2017 Säkerhetskommittén
https://www.turvallisuuskomitea.fi/index.php/files/35/YTS2017%20materiaalit/75/YTS_2017_su_verkkojulkaisu.pdf

vid bedömningen av förutsättningarna för att införa internetröstning är möjligheten att utföra en kontrollräkning av rösterna, bevarandet av valhemligheten samt förtroendet för och legitimiteten av valsystemet. Den parlamentariska uppföljningsgruppen framhävde att om ett system för internetröstning införs, kan man inte av sparskäl ge avkall på kostnaderna för systemet eller processens integritet.

Som sin slutsats konstaterade uppföljningsgruppen att internetröstning inte ska införas vid allmänna val, eftersom riskerna är större än fördelarna. Problemen i nuläget, såsom lågt valdeltagande, kan inte lösas genom internetröstning.

Den parlamentariska uppföljningsgruppen betonade behovet att fortsätta diskussionen om medel för att förbättra medborgarnas och kommuninvånarnas möjligheter att delta, t.ex. genom att skapa nya slags verktyg för deltagande för kommunerna.